

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiae Doctoris Canonici Ecclesiae
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitu Iucundissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. VI. Vari[a]e temulentoru[m] sect[a]e & societates.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

pori, vt animæ damna taceantur, illatum plerunque
idemus, propulsari possit.

De brassica verò, de rapa, amygdalis panistq; buc-
cella, & omnibus iam recensitis temulentia dispul-
sibus remediis, quidquid ab aliis sentiatur, si ad susti-
nendam poculorum euacuationem, quam bibones
nostri magnæ sibi laudi ducunt, & non ad medican-
dum valetudini applicata, vsurpentur, summa us
inest iniquitas, cum sanitatis media, Ebrietatis in-
strumenta esse cogantur. Quisquis ergò id fecerit,
atq; creaturarum vsum à Deo inditum, sic inuerte-
rit, id non feret inultum.

CAPVT VI.

*Varia Temulentorum sectæ &
societates.*

Sicut ii, qui studium virtutis profitentur, vnani-
mi voto, colligatis animis quasi, arctam, ac certis
quibusdam Regulis complexam, vitæ societatem
ineunt, vt in superandis rerum difficultatibus, alter
alterum iuuet, alter alteri solatio sit, flante ac reflan-
te fortuna, atq; omnes tandem optata metâ potian-
tur: Ita & ii, qui vino indulgent, & commessationi-
bus, plerunque sibi similes aggregant, quibuscum
certis potandi legibus, vitam in popinis terunt. Et
sectæ quidem tales, diuersæ, in omnibus ferè locis
inueniuntur. nos aliquas tantùm, tum antiquas, tum
nouas recensēbimus, atq; explodemus.

Commemorat in primis sanctus Augustinus, A-
fros suo tempore, agminatim solitos, in honorem
Martyrum, agitare primū honesta ac licita conuiuia,
quæ modestiæ fines non excederent, postea verò, vt
progressu tēporis omnia plerūq; in deteri⁹ vergunt,
R 4 dege-
temporibus D. Augustini, potitantium ad sepulchra SS. Martyrum.

*Epist. 64.
ad Episco-
pū Aure-
lium.*

*Sectæ te-
mulentorū*

degenerasse ad nefarium luxum, & largius potandi libidinem, arbitantes, bibendo, sese summum sanctis honorem impendere. *Comessationes enim, inquit, & Ebrietates, ita concessa ac licita putantur, ut in honorem etiam beatissimorum Martyrum, non solum per dies solennes, quod ipsum, quis non lugendum videat, sed etiam quotidie celebrentur: quæ scelerata, si tantum flagitiosa, & non etiam sacrilega esset, quibusconque tolerantia viribus sustentandam putaremus. Et paulò post: Sed feramus hæc, in luxu & labe domesticis, saltem de sanctorum corporum sepulchris, saltem de locis sacrorum, de domibus orationum, tantum dedecus arceatur.* Hanc quoque, ad sanctorum sepulchra epulandi, ac bibendi consuetudinem viguisse, conqueritur D. Ambrosius, & acerrimis eam reprehensionibus confossam, detestatur hisce verbis: *Et hæc vota ad Deum peruenire iudicant, sicut illi, qui calices ad sepulchra Martyrum deferunt, atque illic in vesperâ bibunt, & aliter se exaudiri posse, non credunt. Ostentitiam hominum, qui Ebrietatem sacrificium putant, qui existimant, illos Ebrietate placari, qui ieiunio passiones sustinere didicerunt. Quotum quæque enim nouimus, de conuiuio intemperantia, ad tormenta venisse? Hæc Ambrosius.*

*Serm. 232.
de Temp.
qui est 2.
de Ebrietate.*

*Alia Rusticorum
Temulentiorâ seclâ.*

Aliam deinde refert Augustinus, inter rusticos iniri solitam, quasi bibendi lectam, quæ apud modernos quoque interdum reuiuiscit. *Et illud, quam lugendum & erubescendum est, inquit, quod dicuntur aliqui rustici, quando aut vinum habuerint, aut alia sibi pocula fecerint, quasi ad nuptiale conuiuium, ita ad bibendum, vicinos vel proximos suos inuitare, ut eos per duos aut quatuor dies teneant, & nimia ebrietate sepe-*

liant,

lin, & tamdiu ad domos suas, de illa lugenda potatione non redeant, donec omnem potum, quem ille, qui eos mitauerat, habuit, perexpendar. Et vnde se vel per duos aut tres menses, cum omni familia sua, rationabiliter reficere potuisset, duobus aut quatuor diebus, intoleranda & erubescenda bibitione consumat. Videat hic, qui volent, annon appositissimè loquatur D. Augustinus ad nostri temporis Rusticorum Encaniam luxum, quem, quod ciues etiam, ac nobiles, magno facultatum dispendio complectantur, quotidiano docemur experimento, vt apud plerosque fera in fundo parsimonia, reducto errore calculo, amplius emendare non sinat; nec ferè quisquam illorum sapit, donec quod Persius ludit, eueniat, donec, inquam, deceptus & exspes,

Ne quicquam fundo nummus suspiret in imo.

Quintus Curtius de Alexandro magno refert, eum per seipsum poculorum Gymnasia quædam instituisse, & qui omnium fortissimè in cyathorum conflictu se gessisset, præmiis exornasse. Eam quoque ob causam, victorem Protarchum, in potando strenuissimum Athletam ab eo talentum auri accepisse, sed viduo post, crapula enectum, interiisse. Hæc de veteribus.

*Lib. 5. eius
vita.*

*Alexandri
Magni
gymnasiū
potandi.*

Nouæ temulentorum societates, veteres illas, morum turpitudine, longo post se interuallo relinquentes, tot sunt fermè, quot oppida, imò quot tabernæ. Et quid attinet omnes declarare? Communiore ergo tatum, quæ pluribus in locis vigent, istic leuiter tangendæ.

In primis, latè patet illa, quæ appellatur Antonianistarum, ac plures Germaniæ vrbes peruasit. Conspicuum habet atque Primispilum, Non sanctum illum Antonium, de quo S. Hieronymus scribit, per-

*Societas
Antoniarum
potatorum.
In eius vi-*

In Philip-
pic. orat.

petuò vini vsu abdicato aqua moderatissimè victi-
tasse; sed *Marcum* illum *Antonium*, quem Cicero
commemorat, eximium fuisse potatorem. ac semel
toto Romano populo spectante, cum esculentis fru-
ctis reuomuisse vinum, quod copiose abligurierat.
Patris itaq; non degeneres filij vestigijs inharentes,
vomendo, ructando, poculum exhaustum pulsando,
aliasque mille ineptias, inutilissimasq; gesticulatio-
nes exercendo, Antoninos mores exprimunt
quod & notasse videtur Satyricus.

Iuuenalis
Satyra. 3.

*Si benè ructauit, laudare paratus,
Si trulla, inuerso crepitum dedit aurea fundo.*

Secta deal-
batorum
vini:
Wein-
bleicher.

Memini, me alibi sectam quandam temulentor-
um reperisse. qui *vini Dealbatorum* nomine, vulgò
Weinbleicher/gloriari solebant. Horum Schola hisce
constabat legibus (non, vt opinor, à Lycurgo, ve-
rum quod factò consentaneum magis, à quodam
Epicuri de grege porco, latis,) vt è numero assiden-
tium vnus, ingens, rubeo vino impletum vitrum, ad
medietatem epotet: tùm albo iterum id merore-
plet, & ad medium similiter, iteratò exhaurit, tertio
idem facit, ac quarto, sæpiusq; ac tam diu, quo ad
totum in vitro vinum albescat. Idem omnibus per
ordinem præstandum incumbit. Potius eos dixerit
vini vastatores, quàm *dealbatores*.

Secta orga-
nistarum
vini.

Ac ne ineptis potatorum desit quippiam, com-
plures reperti sunt, nonnullis in locis, qui *vini orga-
nistas* sese nominant. Horum ordo hisce continetur
moribus. Statuunt sex, octo, pauciora, plurauè pocu-
la, aut vitra, in abaco, quorum alterum, altero sit gra-
datim altius, instar fistularum organi. Tùm (egre-
gij scilicet homuli,) à primo incipiunt, ordineq; suo
epotant omnia, ac socio propinât vicino; is ad idem
obligatur, atq; adeo omnes per gyrum, ni à symposio
exulare velint, aut vapulare.

Vidi alios quoque, qui ubi bonum quendam, ac fo-
 brietati addictum virum, qui se inebriari non facile
 paratur, in casses incidisse cernunt, promittunt qui-
 dem ei liberam, quantum lubet, bibendi licentiam,
 negantque, se quicquam propinatuuros, ac fidem præ-
 stant. Sed alio bibendi stratagemate, eum callidissi-
 me aggrediuntur. Locant in medio multæ capa-
 citatis craterem, Et vnus, qui symposij caput est,
 infit. *Quisquis amat, quisquis sanam vult Imperatori-
 am aut Regiam Maiestatem, hunc vel illum ducem, ac
 principem, hoc poculum exhauriet. Quisquis capita-
 lis, ac iuratus alterutrius vult haberi hostis, Omittat.*
 Atque ita nolens volens quis, ad effugiendam ca-
 lumniam, bibere cogitur; quod neququam tamen
 fieri oporteret, sed quiduis potius tolerandum. In
 plerisque demum nuptialibus ac solennioribus con-
 uuijs inueniuntur quidam, qui vnà congregati, v-
 nam mensam, quàm *scurrarum* vocant, occupant;
 & qui inter epulandum, omnium impudentissimas
 edunt scurrilitates, is caput, salutatur, atque ipsorum
 princeps. Quæ praua consuetudo, quantum ad cor-
 rumpendos luueniles animos, qui spectatores ad-
 sunt, momenti afferat, incredibile dictu est. Quam-
 obrem à Magistratu coerceri, ac grauer puniri ta-
 les, æquum esset.

Nemo tamen dicat, me honestam amicorum
 consuetudinem ac familiaritatem, vbi exhilarantur
 aliquantulum animi, modestiæ tamen infra limites,
 improbare. Immo suaferim. Atque hæc de Bi-
 bonum sectis. Tu si plures noueris,
 huicce apponito, per me
 licet,

*Secta epo-
 tantium
 ingens pro
 sanitate
 totiuum
 poculum,*

*Secta scur-
 rarum.
 Quisquis
 Lisch.*